

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Uitbreiding pluimveehouderij T. Engelen te Someren

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

24 april 2013 / rapportnummer 2665-79

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER) en de aanvulling daarop

Twan Engelen is voornemens de activiteiten van zijn pluimveebedrijf te concentreren op de locatie Zandstraat 99 te Someren. Hiertoe worden de agrarische activiteiten van vier bedrijven in de omgeving gestaakt. Het aantal te houden dieren op de locatie Zandstraat 99 neemt toe van 40.000 naar 82.000 vleeskuikenouderdieren in opfok. Ten behoeve van deze uitbreiding zullen hier twee extra stallen worden gebouwd.

Voor deze uitbreiding is bij besluit van Burgemeester en wethouders van Someren op 16 september 2011 een revisievergunning op grond van de Wet Milieubeheer verleend.

Op 31 augustus 2011 heeft de gemeenteraad van Someren het bestemmingsplan "Zandstraat 99" vastgesteld. Hiermee wordt de vergroting van het agrarisch bouwblok ter plaatse mogelijk gemaakt, die noodzakelijk is voor de bouw van de nieuwe stallen.

Dit bestemmingsplan is geschorst¹ vanwege de mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Naar aanleiding van deze uitspraak is besloten alsnog een Passende beoordeling en een plan-MER op te stellen. Het bestemmingsplan is inmiddels vernietigd (Uitspraak ABRS nummer 20110808/1/R3 d.d. 7 november 2012) omdat de plan-mer nog niet gereed was.

Tijdens de toetsing heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')² kenbaar gemaakt dat het MER naar haar oordeel op een aantal onderdelen onvolledig was of geen goed beeld gaf. De tekortkomingen hadden betrekking op onduidelijkheid over het voornemen, de onderbouwing van de referentiesituatie en de vergelijking daarvan met verschillende varianten en op de beoordeling van de geurbelasting. Naar aanleiding daarvan heeft het bevoegd gezag de Commissie verzocht de advisering op te schorten om de initiatiefnemer in de gelegenheid te stellen een aanvulling op het MER op te stellen³.

De Commissie is van mening dat in de aanvulling van het MER aan een deel van bovengenoemde tekortkomingen tegemoet is gekomen. **In het MER en de aanvulling tezamen ontbreekt echter nog essentiële informatie** om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen in de besluitvorming:

- een duidelijke onderbouwing van wat in deze situatie moet worden verstaan onder de huidige, feitelijke situatie als uitgangspunt voor de referentiesituatie ten behoeve van het plan-MER;
- een beoordeling van de cumulatieve geurhinder, waardoor de geurbeoordeling onvolledig helder is.

¹ Uitspraak Voorzitter ABRS nummer 201110808/4/R3 dd 27 januari 2012.

² De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiener.nl.

³ Zie voor data en termijnen bijlage 1.

De Commissie adviseert om de ontbrekende informatie aan te vullen voordat het besluit over de bestemmingsplanwijziging wordt genomen, zodat deze informatie bij de besluitvorming kan worden meegewogen.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel nader toe.

2. Toelichting op het oordeel

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij enkele aanbevelingen. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

2.1 Referentie en vergelijkingen

MER

Referentiesituatie

De (milieueffecten van) de huidige feitelijke situatie plus de autonome ontwikkeling vormen gezamenlijk de referentiesituatie voor het plan-MER, waarmee het voornemen en de alternatieven vergeleken moeten worden. Het is belangrijk om een goed beeld te krijgen van de referentiesituatie: hierdoor wordt bepaald welke milieuruimte er nog is voor verdere ontwikkelingen. Uit het MER bleek niet wat de referentiesituatie is; hier was slechts aangegeven dat dit de "huidige" situatie is. Uit de Passende beoordeling, bijlage 1 bij het MER, bleek dat met "huidige situatie" de vergunde situatie wordt bedoeld. Niet duidelijk was of de beoordeelde vergunde situatie gelijk is aan de huidige feitelijke situatie. Evenmin was duidelijk wat in dit kader de relatie was met de te beëindigen locaties.

Kwantitatieve vergelijking

Het MER ontbeerde een kwantitatieve vergelijking van de referentiesituatie en de alternatieven. De kwalitatieve vergelijking in de tekst, samengevat in tabel 1 op pagina 13 van het MER, gaf slechts een positieve of negatieve score aan van het voorkeursalternatief en het worst case scenario ten opzichte van de huidige situatie. De huidige situatie bleek op een aantal onderwerpen echter ook negatief te scoren. Niet duidelijk was ten opzichte waarvan de huidige situatie dan negatief scoort.

Voor een cijfermatige beoordeling van de verschillende milieuaspecten moest worden uitgeweken naar de bijlagen van het MER – en dan vooral de Passende beoordeling voor zover het de gevolgen van de ammoniakemissie betreft – en de milieuvergunning (bijlage 9) met bijbehorend akoestisch rapport (bijlage 6) en luchtkwaliteitsonderzoek (bijlage 8). In de milieuvergunning en bijbehorende rapporten werden echter alleen de vergunde en de aangevraagde situatie (gelijk aan het voorkeursalternatief) beoordeeld, maar niet de referentiesituatie en andere alternatieven (worst case). Dit gold niet alleen voor de onderwerpen geur, ammoniak, en fijn stof (luchtkwaliteit), maar ook voor geluid en overige relevante milieuaspecten.

In de Passende beoordeling was een overzicht van de bedrijfsomvang van het onderhavige bedrijf en de op te heffen bedrijven op verschillende referentiedata gegeven. Hier ontbrak echter informatie over de gehouden diercategorieën, informatie die essentieel is voor de beoordeling.

Met het oog op de samenhang met de te beëindigen locaties (zie paragraaf 2.2 van dit advies) kan voor de bepaling van de 'huidige feitelijke' situatie eventueel worden aangesloten bij de feitelijke situatie van de reeds gestaakte bedrijven vlak voor het moment dat de bedrijfsvoering werd gestaakt. Voorwaarde hiervoor is wel dat controleerbaar kan worden aangetoond dat het staken gerelateerd is aan het plan voor de locatie Zandstraat 99.

De Commissie vond het essentieel voor het besluit dat het MER werd aangevuld met een kwantitatieve beoordeling en een vergelijking van de referentiesituatie en de alternatieven. Daarbij moesten zowel de referentiesituatie als de alternatieven op een gelijkwaardige wijze worden beschreven, beoordeeld en vergeleken op alle relevante milieuaspecten.

Aanvulling

Referentiesituatie

In de aanvulling is niet ingegaan op de referentiesituatie ten tijde van de planvorming. Daardoor is nog steeds niet voldoende duidelijk wat moet worden verstaan onder de huidige feitelijke situatie. Omdat de bepaling van de referentiesituatie in dit geval gecompliceerd is vanwege de relatie met de reeds beëindigde bedrijven, is een duidelijke beschrijving daarvan essentieel.

Voor de referentiesituatie in het kader van het plan-MER moet daarbij niet worden uitgegaan van de referentiedata die gelden in het kader van artikel 19kd van de Nb-wet, zoals hier is gebeurd, maar van de feitelijke situatie van de reeds beëindigde bedrijven voor het moment dat de bedrijfsvoering werd gestaakt.

De bedrijfsvoering op de verschillende locaties kan op meerdere manieren inzichtelijk worden gemaakt, bijvoorbeeld met landbouwtellingen, dierregistratie uit de mestboekhouding, technische administraties, milieucontroles van de gemeente, enz. Dit om aan te tonen welke aantal dieren doorgaans werd gehouden en/of dat het vergunde aantal dieren ook daadwerkelijk is gehouden.

Kwantitatieve vergelijking

In de samenvatting wordt nu weliswaar voor de kwalitatieve en kwantitatieve vergelijking verwezen naar de hoofdstukken "potentiële effecten" en "analyse" maar de informatie in deze hoofdstukken is niet gewijzigd.

Aan de hierboven onder Kwantitatieve vergelijking genoemde tekortkomingen is niet tegemoet gekomen.

De Commissie handhaaft haar advies dat voorafgaand aan de besluitvorming een kwantitatieve beoordeling en een vergelijking van de referentiesituatie en de alternatieven beschikbaar moeten zijn om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen bij die besluitvorming. Daarbij moeten zowel de referentiesituatie als de alternatieven op een gelijkwaardige wijze worden beschreven, beoordeeld en vergeleken op alle relevante milieuaspecten.

2.2 Samenhang en saldering

Omdat de voorgenomen uitbreiding leidt tot een toename van stikstofemissie zullen in het plangebied twee bedrijven worden opgeheven en bij twee andere bedrijven de agrarische activiteiten worden gestaakt. Uit de Passende beoordeling blijkt dat daarmee wordt beoogd de toename van stikstofdepositie op gevoelige natuurwaarden te mitigeren, door saldering met de emissie van de op te heffen respectievelijk te beëindigen bedrijven.

MER

Niet duidelijk was wat de relatie is tussen het staken van activiteiten en de geplande uitbreiding:

- zeker twee van de genoemde bedrijven blijken al lang geleden te zijn gestopt en daar is geen veehouderij meer mogelijk;
- niet duidelijk is hoe het houden van dieren is overgedragen naar de nieuwe locatie en op welke wijze is geborgd dat er op de andere locaties geen veehouderij meer zal plaatsvinden.

Bovendien was niet duidelijk of er ontwikkeling van andere vestigingen, al dan niet van deze onderneming, plaats vindt in deze omgeving.

In het tweede hoofdstuk van het MER was een uitgebreide uiteenzetting gegeven van het wettelijk kader. Slechts hier en daar was een verwijzing naar het onderhavige initiatief opgenomen. Daardoor was niet duidelijk hoe het voornemen in het bestemmingsplan zal zijn opgenomen en wat de beperkingen zijn die uit het bestemmingsplan zullen volgen. Er kon daardoor ook niet worden beoordeeld of de omschrijving van het voornemen in het MER overeenkomt met het voornemen zoals dat in het bestemmingsplan zal zijn vastgelegd. Verwijzing naar het bestemmingsplan waarvoor dit MER moet worden gemaakt schept geen duidelijkheid, zeker nu dit bestemmingsplan inmiddels is vernietigd.

Hierdoor waren de huidige situatie en het voornemen niet duidelijk en konden de effecten van het voornemen en van de "mitigerende maatregelen" niet goed worden beoordeeld. De Commissie adviseerde in een aanvulling op het MER de samenhang tussen het opheffen van veehouderij op de andere locaties en het uitbreiden van de onderhavige locatie te beschrijven. Daarnaast adviseerde de Commissie in de aanvulling aan te geven welke ontwikkelingen in deze omgeving (zullen) plaatsvinden en welke voorwaarden in het bestemmingsplan zullen worden opgenomen voor het onderhavige bedrijf.

Aanvulling

In het hoofdstuk "Wettelijk kader" van het MER is nu een paragraaf "Samenhang verschillende bestemmingsplannen" opgenomen (pagina 24), waarin wordt beredeneerd dat de drie separate bestemmingsplannen zodanig samenhangen dat gesproken zou kunnen worden van één plan als bedoeld in artikel 19j Nb. De overige tekst van dit hoofdstuk is niet gewijzigd.

In de bestemmingsplannen voor de opgeheven bedrijfslocaties Hollestraat 28 en Ruiters 17 is wel een samenhang beschreven tussen het opheffen van deze locaties en uitbreiding van de locatie Zandstraat 99.

Hoewel de informatie nog steeds lastig te vinden is in het MER, de bijlagen en overige stukken is de Commissie van mening dat de benodigde informatie over samenhang en saldering in het MER en de aanvulling nu in voldoende mate aanwezig is.

2.3 Geurbelasting

MER

Uit de bijlagen van het MER bleek wel welke geurnormen er binnen de gemeente Someren worden gehanteerd, maar niet welke in dit geval moeten worden toegepast. Een beschrijving van de deelgebieden in de omgeving en van de ligging van de verschillende geurgevoelige objecten in die deelgebieden ontbrak. Daarnaast ontbrak een beoordeling van de geurbelasting in de feitelijke situatie en de worst case situatie. Een beoordeling van de cumulatie van geur ontbrak geheel, dus ook voor de voorkeursvariant. Afgezien van het bovenstaande ten aanzien van de normen werd in het MER ook niet ingegaan op de invloed van de voorgenomen activiteit op een goed woon- en leefklimaat. De Commissie vond het essentieel voor het besluit dat in het MER duidelijk zou worden beschreven wat de geurbelasting van de verschillende alternatieven is, zowel van het onderhavige bedrijf als in cumulatie met omliggende bedrijven. Ook zou duidelijk moeten worden aangegeven hoe deze geurbelastingen moeten worden beoordeeld en wat de gevolgen zijn van de geurbelasting voor een goed woon- en leefklimaat in de omgeving.

Aanvulling

Bij het MER is een nieuw rapport gevoegd met daarin de effecten op geur, luchtkwaliteit en geluid (bijlage 6)⁴. In dit rapport is een beoordeling gegeven van:

- de achtergrondbelasting van de geurhinder in de bestaande situatie;
- de voorgrondbelasting voor de vigerende situatie;
- de aangevraagde situatie en;
- de maximale situatie.

Informatie over de achtergrondbelasting in de aangevraagde en de maximale situatie ontbreekt.

Hoewel hiermee een invulling is gegeven aan bovenstaand advies van de Commissie is niet duidelijk hoe de effecten getoetst zijn. Ook zijn ze niet te verifiëren. Een aantal voorbeelden:

- op pagina 2 van het geurrapport wordt gesproken over “wettelijke normen” voor de achtergrondbelasting; deze bestaan niet;
- er wordt wel ingegaan op percentages gehinderden, maar de vertaalslag conform de bijlage bij de handreiking Wet geurhinder naar een goed woon- en leefklimaat ontbreekt;
- ook ontbreken de in- en outputgegevens uit de V-stacks-gebied berekeningen.

Doordat de geurbeoordeling van onvoldoende kwaliteit is ontbreekt naar het oordeel van de Commissie in het MER en de aanvulling een duidelijke beschrijving van de geurbelasting ten gevolge van de verschillende alternatieven, zowel van het onderhavige bedrijf als in cumulatie met omliggende bedrijven. Ook is niet duidelijk aangegeven hoe deze geurbelastingen moe-

⁴ Samenvatting luchtkwaliteit, geurhinder + industrielawaai Zandstraat 99 Someren, door M&A milieu adviesbureau, rapportnummer 213-SZa99-1k-gh-il-v2, 29 januari 2013.

ten worden beoordeeld en wat de gevolgen zijn van de geurbelasting voor een goed woon- en leefklimaat in de omgeving.

De Commissie adviseert de benodigde duidelijke informatie over de geurbelasting van de omgeving en de gevolgen hiervan voor een goed woon- en leefklimaat in de omgeving voorafgaand aan de besluitvorming beschikbaar te hebben om zo dit milieubelang volwaardig te kunnen meewegen bij die besluitvorming.

3. Aandachtspunten voor de besluitvorming

De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 Ammoniak

In het MER is een uitgebreide beschrijving gegeven van de natuurgebieden in de omgeving en de habitattypen die daar voorkomen. In de Passende beoordeling is vervolgens ingegaan op de depositie op deze habitattypen. De basisinformatie voor de beoordeling van de depositie op de habitattypen is daarmee aanwezig. Uit het MER blijkt echter niet duidelijk wat het verband is tussen de depositieberekeningen op de verschillende habitattypen en de ligging van die habitattypen; er is volstaan met het aangeven van coördinaten. Een combinatie van de depositieplaatjes in de Passende beoordeling met kaartmateriaal zou de aanwezige informatie beter inzichtelijk maken voor derden.

De Commissie beveelt aan de ligging van de verschillende habitattypen en de voor de depositieberekeningen gebruikte rekenpunten duidelijk aan te geven in het besluit, bijvoorbeeld door de depositieplaatjes uit bijlage 2 te combineren met kaartmateriaal.

3.2 Incorrecte informatie

Uit het MER blijkt dat op een aantal plaatsen verkeerde dan wel achterhaalde informatie is vermeld en gebruikt.

- Zo is in bijlage 4 een verkeerd Rav-leaflet bijgevoegd. Het juiste leaflet (op de milieutekening, bijlage 3, vermeld) heeft bovendien inmiddels een update⁵ gehad.
- In de fijnstof-concentratieberekening wordt de etmaalgemiddelde overschrijding vanwege de zeezoutcorrectie met –6 dagen gecorrigeerd. De aftrek is echter ingeperkt tot 2, 3 of 4 dagen, afhankelijk van de provincie. Ook de aftrek voor de jaargemiddelde concen-

⁵ BWL2005.V2 is vervangen door het nieuwere BWL2005.V3.

tratie is, afhankelijk van de provincie, aangepast naar 1 tot 5 microgram per m³ in plaats van 3 tot 7 microgram per m³.

- In de depositieberekening in de maximale variant in bijlage 13 hanteert men een andere diercode en andere emissienorm dan in bijlage 2.
- Op de milieutekening van de toekomstige situatie in bijlage 3 staan andere aantallen dieren per stal dan waar de (geur- en fijn stof)berekeningen van uitgaan. Het aantal dieren in de ammoniakberekeningen correspondeert wel met het aantal dat op de milieutekening is weergegeven.

De Commissie beveelt aan bij de besluitvorming uit te gaan van de juiste en meest recente gegevens en inzichten.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: college van burgemeester en wethouders van Someren

Bevoegd gezag: gemeenteraad van Someren

Besluit: vaststellen van het Bestemmingsplan Zandstraat 99 te Someren

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C14;

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: Uitbreiding van een pluimveehouderij

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in 't Contact van: 11 april 2012

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 12 april tot en met 23 mei 2012

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 10 april 2012

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 19 juni 2012

inhoudseisen vastgesteld: 27 juni 2012

kennisgeving MER in de Staatscourant van: 3 oktober 2012

ter inzage legging MER: 3 oktober tot en met 14 november 2012

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 2 oktober 2012

voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 20 december 2012

definitief toetsingsadvies uitgebracht: 24 april 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ing. W. Foppen

ing. W. Hoeve

ing. J.H. Grit (werkgroepsecretaris)

ir. N.G. Ketting (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus

op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies :

- Milieueffectrapport Engelen Zandstraat 99-101 te Someren, 12.017/MER.D, september 2012
- Aanvulling Milieueffectrapport Engelen Zandstraat 99-101 te Someren, 12.017/MER Definitief, februari 2013

De Commissie heeft kennis genomen van 2 zienswijzen, die zij tot en met 7 december 2012 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Uitbreiding pluimveehouderij T. Engelen te Someren
en de aanvulling daarop

ISBN: 978-90-421-3627-4

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

